

Het Zuidkamp (deel 3) Oorlog en naoorlogse tijden

door Jan Bult

De diverse bewoners met agrarische bedrijven, keuterboeren en enkele burgers woonden hier veelal generaties lang in goede harmonie en vrede met elkaar en vormden zo een integraal onderdeel van de Lonneker gemeenschap. In 1940 werd dit vreed verstoord. De bezetter had zich voorbereid op een snelle inname van Engeland. Hiervoor waren een aantal vliegvelden in het westen, van Denemarken tot in Frankrijk gepland, waarvan Twente er een was. Speciale troepen waren hier al enkele dagen na de inval bezig mensen te rekruteren en het beschadigde kleine vliegveld van 64 ha geschikt te maken voor militair gebruik. Alle grotere gebouwen als scholen, het parochiehuus, de pastorie, cafe's en vervolgens ook veel woningen in het dorp werden gevorderd voor de huisvesting van deze leger eenheden. Tot de plannen behoorden een vliegveld met alle benodigde technische voorzieningen, alsmede enkele woongebieden op afstand, waar het luchtmacht personeel gehuisvest kon worden in "dorpen" welke grote overeenkomst moesten vertonen met de lokale bouwwijze. Het Overmaat en Sprakel werden hiertoe aangewezen, met verstreckende gevolgen

Voor 15-03-'41 kregen 12 families de mededeling binnen 3 weken te moeten vertrekken. Wat niet meegenomen was, werd vernietigd. Per saldo moesten 18 families van het Zuidkamp vertrekken en elders een onderkomen zoeken. Veelal met vee, de oogsten en zelfs de mest, want om in leven te blijven moest er volgend jaar ook weer geoerd worden. Alles is plat gebuldoerd, op één nu nog bestaande woning na, ten westen van het A.D.T. kantoor Z 31. Daarvoor in de plaats werden er ca 80 gebouwen voor huisvesting en verzorging op het Zuidkamp gebouwd. "Das Südlager, ein Ständiges Truppenunterkunft im Süden der Fliegerhorst Twente". Ter verduidelijking, de barakken, de woon- en werkgebouwen waren geen bunkers. Want bouwwerken met meer dan 20 m² enkel glas en een lichte zolderconstructie, zijn bepaald geen bunkers. Ze hadden wel buitenmuren van ruim 50 cm dik, naar Duitse bouwstijl. Samen met de stalen blinden gaven deze dikke buitenmuren wel bescherming tegen geweervuur en scherven. Het gehele gebied werd tot "Spergebied" verklaard zodat er een grote gapende wond in de leefgemeenschap ontstond.

vervolg op pagina 31

Na de bevrijding, Paaszaterdag 1945, hoopte men dat de vooroorlogse situatie zo goed mogelijk zou worden hersteld. Helaas, de eigenaren bleven beroofd van hun eigendommen. Na de geallieerden, nam de Nederlandse luchtmacht het gebied in gebruik. Vele procedures en rechtszaken later kwam er in 1952 duidelijkheid en werden de oorspronkelijke eigenaren met een minimale vergoeding afgescheept. Hiermee was voor alle betrokkenen en het gehele dorp het vliegveld met alles er omheen voor de tweede keer gestolen. Men voelde zich door de eigen overheid in de steek gelaten. In de jaren dat de Nederlandse Luchtmacht het vliegveld in gebruik had, zijn vele gebouwen gesloopt en andere bij gebouwd, aangepast aan de zich wijzigende behoefte. Meerdere barakken zijn buiten de afrastering gekomen, sommige afgebroken en 6 zijn tot ruime en vaak fraaie burgerwoningen getransformeerd. De verhoudingen met de Luchtmacht waren uitstekend. Jaarlijks voetbalde Lonneker tegen "de Basis" bij de zomerfeesten. De hele dorpsgemeenschap mocht tegen een minimale vergoeding van het natuurbad gebruik maken. Na de sluiting van de vliegbasis Twenthe als militaire basis was alles geregeld voor gebruik en onderhoud van het bad door het dorp. Totdat staatssecretaris Jack de Vries eind 2008 verordonneerde dat het gehele zwembad gesloopt moest worden. Het betreffende gebied ligt er nu nog steeds volkomen verwaarloosd bij.